

Dosar nr. 2-4354/2020
(2-20031447-12-2-04032020)

H O T Ă R Ă R E **În numele Legii**

21 decembrie 2021

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței,

Judecător

Natalia Mămăligă

Grefier

Ana Chistol și Dumitru Chilian

examinând în ședință publică în procedură contencioasă cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Dodon Igor împotriva lui Năstase Andrei privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale,

a c o n s t a t a t :

La 03 martie 2020, Dodon Igor a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Năstase Andrei privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

În motivarea acțiunii a menționat că la 16 ianuarie 2020, pârâtul a susținut o conferință de presă în cadrul căreia a declarat: „[...] Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a expediat în septembrie în adresa omologilor din Federația Rusă lista actualizată a exportatorilor de fructe, [...] aprobarea listei a fost tergiversată în Federația Rusă, noi deținem informație că acest lucru s-a întâmplat la ingerința lui Dodon Igor, care s-a implicat activ invocând argumente strict politice. [...] în prezent sute de întreprinderi agroindustriale care oferă sute de locuri de muncă pentru sute de cetățeni din Republica Moldova și asigură venituri pentru zeci de mii de proprietari de terenuri agricole nu dispun de posibilitatea de a exporta fructe în Federația Rusă - la mijloc sunt interesele meschine ale lui Dodon și anturajului său. [...] Cele expuse mai sus confirmă fără echivoc informația potrivit căreia exportul producției pomicole moldovenești a fost privatizat de către Dodon Igor în scopuri meschine încă din perioada colaboraționistă cu Plahotniuc și rămâne a fi exploatat și acum de șeful stalului în detrimentul intereselor producătorilor autohtoni veritabili.”

Consideră reclamantul că informațiile răspândite de către pârât la conferința de presă din 16 ianuarie 2020 în privința sa, sunt relatări cu privire la fapte ce nu corespund adevărului, sunt false și sunt neveridice în fond și care conțin un caracter defăimător - reprezentând informații care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională. Întrucât informațiile răspândite de Andrei Năstase sunt relatări concrete, care s-au produs în condiții concrete de loc și de timp, acestea reprezintă o expunere cu privire la anumite fapte, pe care reclamantul le califică ca fiind false. Sunt informații care relatează despre încălcarea normelor de conviețuire și a celor morale. Mai mult, modalitatea de expunere a informației și formulările utilizate, denotă că aceste informații false au fost răspândite cu rea-credință, or declarațiile pârâtului conțin imputații faptice atribuite reclamantului, făcute cu intenția de a transmite opiniei publice un mesaj fără echivoc. Astfel, persoanele care se expun în fața publicului ca făcând parte din categoria politicienilor, persoane publice, trebuie să acționeze cu bună-credință, să ofere informații corecte și de încredere, fără a trece la purul senzationalism. A relatat că în corespundere cu art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, a formulat cerere prealabilă către pârât, în care a solicitat dezmințirea informației defăimătoare, însă nu s-a luat nici o atitudine.

Solicită reclamantul constatarea ca fiind defăimătoare informațiilor răspândite de Năstase Andrei la conferința de presă din 16 ianuarie 2020, în special: „[...] aprobarea listei a fost tergiversată în Federația Rusă, noi deținem informație că acest lucru s-a întâmplat la ingerința lui Dodon Igor, care s-a implicat activ invocând argumente strict politice. [...] în prezent sute de întreprinderi agroindustriale care oferă sute de locuri de muncă pentru sute de cetățeni din Republica Moldova și asigură venituri pentru zeci de mii de proprietari de terenuri agricole nu dispun de posibilitatea de a exporta fructe în Federația Rusă - la mijloc sunt interesele meschine ale lui Dodon și anturajului său. [...] Cele expuse mai sus confirmă fără echivoc informația potrivit căreia exportul producției pomicole moldovenești a fost privatizat de către Dodon Igor în scopuri meschine încă din perioada colaboranțistă cu Plahotniuc și rămâne a fi exploatat și acum de șeful stalului în detrimentul intereselor producătorilor autohtoni veritabili.”;

obligarea lui Năstase Andrei să dezmințe informațiile false și defăimătoare prin intermediul unei conferințe de presă, cu următorul text: „informațiile răspândite de mine la data de 16 ianuarie 2020 precum că [...] aprobarea listei a fost tergiversată în Federația Rusă, noi deținem informație că acest lucru s-a întâmplat la ingerința lui Dodon Igor, care s-a implicat activ invocând argumente strict politice. [...] în prezent sute de întreprinderi agroindustriale care oferă sute de locuri de muncă pentru sute de cetățeni din Republica Moldova și asigură venituri pentru zeci de mii de proprietari de terenuri agricole nu dispun de posibilitatea de a exporta fructe în Federația Rusă - la mijloc sunt interesele meschine ale lui Dodon și anturajului său.

[...] cele expuse mai sus confirmă fără echivoc informația potrivit căreia exportul producției pomicole moldovenești a fost privatizat de către Dodon Igor în scopuri meschine încă din perioada colaboraționistă cu Plahotniuc și rămâne a fi exploatat și acum de șeful stalului în detrimentul intereselor producătorilor autohtoni veritabili.” - sunt false și defăimătoare care lezează onoare, demnitatea și reputația profesională a domnului Dodon Igor;

încasarea din contul pârâtului în beneficiul său a cheltuielilor de judecată suportate la depunerea acțiunii (f.d.3-5).

Reprezentatul reclamantului Dodon Igor, avocatul Spînu Mariana, împuternicită prin mandatul seria MA nr. 1748165 din 22 noiembrie 2021 (f.d. 56), în ședința de judecată a susținut cererea de chemare în judecată și a solicitat admiterea integrală a acesteia.

Reclamantul Dodon Igor și pârâtul Năstase Andrei la ședința de judecată nu s-au prezentat.

Audiind opinia participantului la proces și examinând materialele cauzei și raportându-le per ansamblu prevederilor legale pertinente speței, instanța de judecată ajunge la concluzia că cererea de chemare în judecată este neîntemeiată și urmează a fi respinsă integral din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, dacă legea nu dispune altfel. Totodată, prevederile art. 122 alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilesc că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace probante nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace.

În conformitate cu art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar conform prevederilor art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, Republica Moldova a ratificat Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (în continuare – CEDO, Convenție), asumând-și obligația pozitivă de a respecta drepturile și libertățile fundamentale ale omului consfințite de Convenție.

Conform articolul 8 din CEDO, orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.

Articolul 10 din CEDO garantează că, orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În accepțiunea art. 32 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Conform art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, defăimare reprezintă răspândirea informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei.

Potrivit prevederilor art. 7 alin. (1) și (2) din Legea menționată, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: este falsă, este defăimătoare și permite identificarea persoanei vizate de informație.

În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului enunțată în cauza Handyside împotriva Regatului Unit, § 49, libertatea de exprimare, inseparabilă de democrație, este consacrată într-o serie de instrumente naționale, europene și internaționale și regionale care promovează acest sistem recunoscut ca singurul capabil să garanteze protecția drepturilor omului. Prin interpretarea articolului 10 din Convenție, Curtea a afirmat că „libertatea de

exprimare constituie unul dintre fundamentele unei societăți democratice, una dintre condițiile de bază ale progresului acesteia și dezvoltare personală.

Instanța de judecată sublinează că libertatea de exprimare aparține fiecărui individ. Aceasta cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a transmite informații sau idei fără intervenția autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

În calitate de drept fundamental, libertatea de exprimare oferă oricărei persoane dreptul de a-și exprima opiniile, oricât ar fi de contestabile sau șocante, minoritare sau extravagante. Exercitarea acestei libertăți poate fi totuși limitată de drepturile și interesele altei persoane. Legitimitatea acestor limite aduse libertății de exprimare variază, pe de o parte, în funcție de natura și contextul în care sunt exprimate opiniile și, pe de altă parte, de calitatea celui care le exprimă.

Libertatea de exprimare în sfera dezbaterii politice este mai extinsă decât în cadrul comunicațiilor comerciale. Ținând seama de vocația specifică a jurnaliștilor sau a parlamentarilor, motivele imperative care justifică restricții în calea libertății de exprimare a acestora trebuie să fie mai importante decât cele invocate în general.

Pentru a aprecia dacă libertatea de exprimare a pârâtului urmează a fi limitată de către stat prin obligarea de a dezminți informația, este necesar de a stabili raportul proporționalității dintre dreptul la libera exprimare și dreptul la viața privată.

Astfel, ingerința autorității publice în dreptul pârâtului la libera exprimare, necesită a fi legală, argumentată și necesară într-o societate democratică.

La caz, este pertinentă jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului în cauza Frankowicz împotriva Poloniei din 16 decembrie 2008, în care Curtea subliniază că, a fost încălcat art. 10 din Convenție, constatând că ingerința în exercitarea de către reclamant a dreptului la libertatea de exprimare nu a fost proporțională în raport cu scopul legitim urmărit, și anume protecția reputației altora.

Totodată, afirmațiile care țin de un subiect de interes general în materie de discurs politic beneficiază, în general, de un nivel ridicat de protecție a libertății de exprimare – ceea ce implică o marjă de apreciere a autorităților deosebit de restrânsă (*Axel Springer AG împotriva Germaniei* pct. 90, *CEDO 2012* și *Morice împotriva Franței* pct. 125, 23 aprilie 2015).

La fel, în jurisprudența sa, Curtea, în mod regulat, reține că nu prea este loc, în temeiul art. 10 § 2, pentru restricții în discursul politic sau în dezbaterile despre subiecte de interes general (cauzele *Mișcarea raëliană elvețiană împotriva Elveției* din 13 iulie 2012 și *PETA Deutschland împotriva Germaniei* din 08 noiembrie 2012).

În acest sens, legislatorul Republicii Moldova, conform art. 18 alin. (4) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, la depunerea cererii de chemare în judecată cu privire la defăimare, pe lângă respectarea cerințelor de la art. 166 și 167 din Codul de procedură civilă, obligă reclamantul să anexeze și publicația ce conține informația contestată sau înregistrarea emisiunii, sau, dacă prezentarea înregistrării nu este posibilă, se va indica postul, emisiunea, data și ora difuzării, copia de pe cererea prealabilă cu dovada expedierii sau înmânării acesteia pârâtului, și răspunsul la cererea prealabilă.

Din materialul anexat la prezenta cerere de chemare în judecată, instanța atestă că unica probă întru dovedirea circumstanțelor pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, reclamantului, este înscrisul sub formă de extras dintr-o publicație on-line (f.d. 12).

Conform alegațiilor reclamantului din cererea de chemare în judecată informațiile defăimătoare răspândite de către pârât au fost făcute prin intermediul unei conferințe de prese. Prin urmare, în temeiul art. 18 alin. (4) lit. a) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, reclamantul urmă să prezinte instanței de judecată înregistrarea emisiunii sau dacă prezentarea acestei înregistrări nu era posibilă, urma să indice postul, emisiunea, data și ora difuzării informațiilor de către pârât.

La caz, contrar prevederilor art. 118 alin. (1), art. 166, 167 din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 18 din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010, reclamantul nu și-a onorat obligația de a prezenta probele concludente și pertinente întru dovedirea circumstanțelor invocate, nu a susținut că prezentarea înregistrării nu este posibilă, și totodată nu a menționat la care post de televiziune/portal on-line, data și ora a fost difuzată această informație.

Astfel, sintetizând circumstanțele constatate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată conchide că este necesar de a respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către Dodon Igor împotriva lui Năstase Andrei privind constatarea ca fiind defăimătoare informațiilor răspândite de Năstase Andrei la conferința de presă din 16 ianuarie 2020, și obligarea pârâtului de a dezminți aceste informații.

În conformitate cu art. art. 236, 238-241 Cod de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată,-

H O T Ă R Ă Ș T E :

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către Dodon Igor împotriva lui Năstase Andrei privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Hotărârea este cu drept de atac la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 zile din momentul pronunțării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,
Judecător

Natalia Mămăligă